

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA
y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

DON JOSEPH VALERO.

Qualsevol que 'l vegi l' hi preguntarà si alguna bruixa l' hi ha donat un bàsem per allargar la vida.

Fà ja més de mitj sigle que treballa. ¡Ja ho crech! Cinquanta anys endarrera, ell ja 'n tenia 25, es a dir ja 'n feya 5 que havia corregut la quinta, y no sè quants que trepitjava l' escena. Repassant *Brusis* del temps de Fernando VII, hi trobat en los anuncis del *Teatro de Santa Cruz*, (diguinli *Principal*) qu' en Valero hi treballava.

Per cert qu' en aquell temps seria quan representava 'l fill de *Jorje en Treinta años ó la vida de un Jugador*.

Escollin una anecdota que pinta a n' en Valero y al públich de Barcelona de aquella época. Quan lo jugador está desesperat per haverho perdut tot, surt lo seu fill y diu aquesta ó una frase per l' istil:

—«Padre mio, estás salvadol... ¡Traigo un millon!»

Lo públich de llavors ni menos somiava que pogués haberhi artistas com en Massini que ab una nit de cantar guanyan mil duros, ó com en Valero, que si no 'ls guanyan los mereixen, y quan sentian a un actor parlant de diners y sobre tot de millons, aquella bona gent, que sabia que 'ls actors acostumavan a ballaria magre, 'n feya una gran riota.

—«Traigo un millon» digué en Valero.

Y ressonà entre 'l públich la rialla de costum.

L' actor llavors adelantantse fins a las *candilejas*, afegi ab gran energia:

—«¡Y pico!»

Y 'l públich, aquesta fiera de mil caps, que 's ceba ab los débils, quedà domenyada per aquella paraula. Valero digué:—Y pico. Y 'l públich tancà 'l *pico*.

***

De 'n Valero se 'n contan tantas, que si poguessen reunir-se formarian un tomo voluminós. No hi ha, de segur, ni ha hagut may en lo teatro espanyol, una energia més poderosa que la seva.

Jo crech que si avuy viu encare y als setanta cinch anys té la forsa y 'l vigor de un jove, es senzillament a copia de voluntat y d' energia. «Vull representar» diu en Valero «No vull decaure» exclama. Y representa y no decau.

Barcelona ha sigut durant molts épocas teatro dels seus triunfos escénichs. Mils y mils espectadors que l' han aplaudit ab entusiasme dormen avuy l' etern descans. Sols alguns potser figurin encare en las llistas electorals. En Valero 'ls ha enterrats a tots. De segur que de aquells que van sentirli dir «¡Y pico!» no n' hi ha un sol que pugua contarho.

Pero la fama de 'n Valero s' ha anat trasmetent de generació en generació, com una llegenda. Sols que 'ls homes que l' han formada han mort y l' héroe que figura en ella viu encare.

¡Ay! De vegadas penso que si jo arribava als 75 anys

y 'm sentia tant fort, tant vigorós com en Valero, havia de morir-me de alegria.

***

Los que l' admiravan al *Circo barcelonés*, avants de incendiarse, avuy son homes fets si llavors eran noys, ó ja son xaruchs, si llavors eran homes.

Fà onze anys ó dotze que treballà en lo *Principal* per últim cop y per primera vegada, llavors, vareig veure 'l, per no olvidarlo may més. Un dia que feya *El Drama nuevo*, tres distintas senyoras varen caure en basca. Jo llavors vaig proclamarlo ab tota la forsa de la mèva ànima 'l primer actor espanyol d' entre 'ls que llavors vivian.

Avuy l' hi tornat a veure y m' hi sostinch.

Miréulo, es petit; pero sobre l' escena no sols creix, sinó que 's vessa, salta de las taulas com una cascada, y en un instant ofega al públich. Si, 'l públich s' ompla del seu geni.

Son nàs corbat que mana una linea resolta, demostra la resolució del seu carácter, sa barba rodona y salient completa 'l tò de sa energia: sos ulls son vius; sa fesomia entera es pastosa, movedissa, impressionable. Ell la domina ab una facilitat sorprendent. Quan se troba sobre las taulas s' identifica ab lo personatge que representa y ni un moment de distracció esborra ó destrueix los contorns de la figura.

Y no es un actor realista, no busca la veritat vulgar, sinó la veritat artistica. ¡Quina diferencia entre l' actor que fá fotografias de la vida real y l' actor que fá quadros exhuberants de grandesa!

Valero sab que 'l teatro espanyol, animat per la poesia, casi sempre s' eleva per damunt de las esferas de la vida real, y ell s' eleva, per correspondre a la índole, al género, al carácter del Teatro espanyol. Pero abaixó demostra al mateix temps que l' art fins ab las sevas ficcions es font de la veritat més pura.

***

Una de las especialitats més típicas de Joseph Valero es la prodigalitat dels detalls ab que matisa todas las obras que representa. 'N té de sorprendents.

Miréulo en l' *Avaro*. Hi ha un moment en que trobantse a las foscas sent soroll, té por de que 'l robin. Crida que portin llum, la criada compareix ab una llumanera de dos brochs encesos, y l' *Avaro* sense abandonar lo rezel que 'l tortura, d' esquitllentas, cedint a un impuls natural, instintiu, apaga un dels brochs de la llumanera. Aixó no ho imaginan los autors: sols los actors que tenen geni ho crean.

Y en todas las obras son tantas las creacions de 'n Valero, que quan ell deixi de representarlas, será impossible que cap més actor las senti y las executi.

No, perque la seva escola es exclussiva d' ell. La naturalesa ó Deu ó siga qui siga l' hi ha donat privilegi d' invenció y las falsificacions son de tot punt impossibles.

Valero no té un moment débil ó fluix: lo seu geni está sempre en erecció. Un cop de bras, una frase, una

mirada, un pas endavant ó endarrera, una cayguda, lo moviment més insignificant al mateix temps que s' acomoda al personatge que representa, reflexa sempre la seva personalitat.

Devegadas romp una frase, trenca una oració gramatical, per animarla ab lo gesto ó ab un moviment; pero lo que d' aixó 'n sofreix l' orella ho guanya la vista y 'l cor que pesa la diferencia se declara partidari de 'n Valero. La música de la dicció queda compensada per lo vigor y l' armonia de la plástica.

Y no 's cregan, que quan ell vol dir una frase la diu com ningú, y fá aplaudir a tot lo teatro en massa. Jo m' hi jugo—sempre qu' ell vulga prestarse a ferho—qu' obriré l' obra que ha de representar, siga per la plana que 's vulga, y l' hi senyalaré una frase qualsevol, per més que haja passat desaperebuda, dihentli:—Feste aplaudir aquí. Y l' aplauso no farà falta: ressonará en lo punt indicat.

***

¡Cóm no!

Diumenje en la funció de tarde vá demostrarnos que tocant a aquest punt, sabia fer miracles. Tots los actors que deixan lo clima sech de Madrid per l' ayre humit de Barcelona solen sentir-se afectats de la *laringe*. Un costipat y una ronquera es la carta de naturalesa que dona de bonas a primeras la ciutat comptal als artistas procedents de la vila del Os y d' altres puestos per l' istil.

La ronquera de Valero era tal, que desde la tercera fila, no se l' hi entenia una paraula.

Representava 'l cabo Simon de la *Aldea de San Lorenzo*, y vá sostenir admirablement l' atenció del públich, que llegia en son rostre las impresions de la seva ànima y 's contentava ab una mimica admirable. Pero quan lo cabo Simon se torná mut l' entusiasme 's desbordá.

Aquell públich de tarde, tant estimat de 'n Valero, aquella gent de cor que no vá al teatro, sinó per gosar del espectacle; que si gasta mitja pesseta, disfruta tots disset quartos per fraccions de marvedis; aquell públich que no perdonaria la ronquera de un actor, fos qui fos, que vingués a defraudarli las ilusions, las esperansas que hagués pogut prometre 's durant una senmana de treball, diumenje a la tarde féu un sens fi de manifestacions sortidas todas de lo més íntim del ànima, que fins conmogueren al popular artista.

Figúrinse que al final de l' obra, al alsarse 'l teló y sortir en Valero donant la mà a la seva esposa l' actris donya Salvadora Cairon, un de la galeria exclamá:

—¡Donya Salvadora!... Ja cal que 'l cuidi bé!

Pochs actors serán objecte de una mostra tant expressiva de carinyo.

***

Valero que té avuy la mateixa passió pèl teatro que a l' edat de 15 anys, s' ha proposat molts cops fundar un verdader Teatro espanyol, baix la protecció y l' amparo del Estat.

Los ministros de Foment s' han estimat més dedicada a construir hipódromos y a organizar corridas de toros de gala.

Avuy los actors que en aquell cas podrien posarse baix las sévas ordres, pels títols que l' hi donan l' edat y 'ls mérits, corren dispersos y 's consuman ó s' estragan. Lo teatro 's desmorona, y quan arriba l' hora de que 'l mestre entri en lo Conservatori, ahont podria crear deixebles que perpetuessin las sévas tradicions, lo govern, á despit de las reclamacions de todas las personas ilustradas, lo posterga á una mitjania.

Fins á cert punt se compren. Valero es massa sério, es massa home, val massa, per ser entés per la gent que no 's dedica mes que á repartir empleos entre quatre amichs y á guanyar eleccions, si 's plau per forsa.

J. R. R.

EN FRANSA.

(TRADUCCIÓ.)

¡De bona 'ns hém escapat! Ab una mica més tenim guerra armada ab Bélgica. Doném gracias á la diplomacia de Chalemel-Lacour y á la magnificencia de M. Grevy, que sinó... Pero aném al fet.

Fá cinch ó sis dias que M. de Beyens, embaixador del rey dels Belgas á Paris feya una visita á Mme. Grevy. Tot just havia pronunciat alguns cumpliments, quan un gat, lo gat de Mme. Grevy sortint de sota una butaca, saltava sobre 'ls genolls del amable embaixador.

Aquest, persona ben educada, davant de la familiaritat de aquella bestiola, l' hi passava carinyosament la mà per l' esquena, y 'l gat responia ab una arpada.

L' embaixador, al veure que tenia sanch, llansava un crit y sense poderse contenir donava una clatellada al gat, que fugia miolant. Llavors Mme. Grevy se tornava tota groga y cridava: ¡Pobre meninú!... — ¡Y donchs jò? feya l' embaixador ensenyant la mà ensangrentada. Mme. Grevy s' alsava y corria darrera del gat, mentres M. Beyens, davant de aquella desatenció, prenia 'l sombrero, sortia del Eliseo y se 'n anava al telégrafo.

Un telégrama furiós dirigit á M. Frere Orban, ministre de Negocis Extranjeros á Brusselas deya en sustancia. — «Hi sigut insultat en casa del president de la República. S' han entregat ab mi á vias de fet, y crech que han obrat ab premeditació.»

Lo ministre demanava més esplicacions, desitjós de conciliar aquell conflicte; pero tant y tant vá dir l' embaixador, que al últim M. Frere Orban, respongué: «Anéu á despedirvos de M. Grevy y veniu-se 'n á Bélgica. Avuy mateix lo ministre de la Guerra donará las ordres convenientes per la movilizació del exercit.

M. de Beyens se 'n aná á casa de M. Grevy, en cumplimiento de las ordres superiors. Al passar davant de la cuyna, veje á la senyora del president atefagada en fer coure una cosa que omplia de olor tota la casa.

M. de Beyens es una mica llaminer, defecte de tots los homes de talent. Estava ensumant l' olor que de la cuyna 's desprenia, quan se veje sorprés per M. Grevy.

—Es una senyora qu' está fent un conill ab such. Voléu ajudarnos á menjarlo?

Conegué M. Beyens que faria mal acceptant lo convit; pero la llamineria triunfa de la diplomacia y acceptá.

En quatre cops de má lo dinar estigué á punt; un dinar de familia, un tant ceremoniós: naturalment, uns y altres estavan sumament embarassats. L' embaixador no gosava á parlar ni del seu govern, ni del gat. Madame Grevy estava molt trista. Al últim comparegué 'l famós conill á taula. Ab ell vingué l' alegria, l' expansió. M. Beyens vá demaná conill tres vegadas de carrera.

—Sembla que 'l trobèu hó?... pregunta M. Grevy.

—Magnífich, respongué l' embaixador.

En aquest moment Mme. Grevy s' alsá de taula ab las llágrimas als ulls.

M. Beyens, tot sorprés, se la mirava; pero com á persona ben educada qu' es, se guardá molt bè de preguntar los motius de aquella fugida llagrimatoria. No obstant se coneixia que la cosa l' intrigava moltíssim.

Llavors s' alsá M. Grevy, grave, majestuós, solemne y parlá de aquesta manera:—Senyor Beyens, aquest conill que trobèu tant hò no es conill, es gat. Es lo gat de Mme. Grevy, lo mateix gat que l' altre dia vá esgarraparvos.

M. de Beyens escoltava tot admirat.

—Sabia que haviau de venir, continúa 'l president .. y tenia preparada aquesta comedia á fi de calmar vostra justa irritació. Mme. Grevy ha consentit en inocular lo gat, qu' era lo que més s' estimava. En aquest punt ha tingut lo valor que tant admirém en Abraham. Pero, á la Fransa, tinguéuho ben entés, la Bélgica no l' hi fá cap por. Si aquest gat hagués pertenescut á Fransa, estiguéu segur que no hauria sigut sacrificat; era 'l gat de la familia Grevy y la familia Grevy no ha vacilat un moment en perdre 'l seu gat, avants que assumir la gran responsabilitat de una discordia ab la nació vehina y amiga.»

M. de Beyens, comogut, s' alsá y respongué:—«Héu

fet més de lo que jo desitjava. Ab la mort del gat n' hauria tingut prou. Vos retorno tota la [meva] amistat.»

Y avuy aquest demati, Mme. Grevy ha rebut una hermosa penera dintre de la qual hi havia una magnífica gata blanca ab una taca roja, negra y groga (los colors de la Bélgica) al mitj del front. Portava un collaret ab aquestas paraulas. «A Mme. Grevy, M. de Beyens.» Al mateix temps, l' amable embaixador enviava á la senyoreta Margarida Wilson, neta de M. Grevy, un conillet de quincalla, tocant lo timbal.

A. M. (Del Figaro.)

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Lo *Principal* després de la temporada laboriosa que ha passat, está tranquil y reposat com un gastrónomo quant surt d' un gran tiberi; ab la sola diferencia que la digestió de un fart dura tant sols un dia y la del *Principal* durará tot l' istiu.

Lo dilluns se doná la funció de despedida de la companyia, destinantse 'l producte de la entrada, al fondo per aixecar un monument als eminentes artistas Julian Romea y Matilde Diez.

Lo teatro estava plé de gom á gom. La companyia del Sr. Mario va representar *Los gigantes del Cochero*, després la Sta. Theodorini acompanyada per lo Senyor Albeniz en substitució del mestre Goula (que estava indisposat) va cantar una ária de la ópera francesa *Las dragons de Villars*, de la manera que ho sol fer la distingida artista y mereixent una calurosa ovació.

Lo dia avants s' estrená ab molt éxit lo primer treball dramátich dels joves poetas Rahola y Godó *Un Marido impertinente*. Lo públich volgué coneixe 'ls y 'ls cridá á las taulas.

∴ Mentres se daba aquella funció destinada á produir recursos per honrar á dos artistas, lo floret de gent que val y se 'n fa cas tributavan al eminent actor D. Joseph Valero, decá dels artistas dramátichs de Espanya, la més cordial y entusiasta proba de afecte y admiració que s' haja fet á cap artista.

En lo Restaurant Martin, unas cent personas, de aquellas que cada una representa un brot del arbre de las arts catalanas obsequiava ab un espléndit the al home que en lo Teatro de *Novetats* cada dia que representa fá plorar y sentir á uns mil cinch cents espectadors. Pero en altre lloch del present número ja doném més detalls del *The* á Valero.

La temporada s' ha inaugurat brillantment. Valero y Vico alternan, donant obras escullidíssimas y variant cada dia. Dijous havian de donar tots dos plegats *El Alcalde de Zalamea*. Ja 'n parlarém en lo próxim número. A l' hora en qu' escrich las presents ratllas, no he vist encare tant notable funció.

Las funcions de *Novetats* atreuhen molta concurrencia y entre 'ls demás artistas se distingeixen la dama Alverá de Nestesa y 'l graciós Castilla qu' es un gat dels frares.

∴ *Al Retiro*, dilluns per primera vegada *Las dos Princesas*, obra arreglada del francés y ja bastant coneguda del nostre públich.

La major part dels artistas varen estar fluixos, particularment los coros que anavan molt desajustats en las pessas de conjunt, degut sens dupte á la falta de ensaigs. No obstant de aixó 'l públich va aplaudir á las senyoras Castelló y Montagut y als senyors Tormo, Hidalgo Ripoll y altres.

La senmana passada va donarse 'l benefici de la Senyora Castelló ab la milésima representació de *La Mascota*. La beneficiada com sempre va estar molt bè y 'l públich va demostrarli sas simpatias fentla sortir moltas vegadas á la escena entre ruidosas salvas d' aplausos y regalantli una munió de objectes de molt gust y valor.

∴ *Al Español* no s' adormen. En Calvo es la figura culminant desde la Granvia per munt. Entre 'ls altres actors sobresurten en Donato Jimenez, un dels germans de 'n Calvo ('l galan jove) y la Contreras, encara qu' está fent de primera dama dramática, sense tenir talla per aquest género, á pesar del talent que demostra.

Jo no vaig poder anar al estreno, perque era á *Novetats* á sentir á n' en Valero. Lo Sr. Calvo m' dispensará; pero quan fassa 58 anys que sigui actor, si ve per Barcelona y soch viu, primer será ell que ningú.

Pero l' diumenje vaig assistir á la representació de la immortal obra de Calderon *La vida es sueño*, ahont lo Sr. Calvo está á una gran altura, llevat las décimas primeras que las canta un xich massa. En lo demes, bè, molt bè.

La Sra. Contreras, en lo paper de Rosaura no 'm va agradar tant com de segur m' agradará en una altra obra.

Los Srs. Jimenez y Calvo (germá del primer actor), estigueren regularment.

∴ Lo *Tivoli* aviat inaugurarà la primera temporada l' istiu. Lo dia 9 lo Senyor Arderius se 'n fa càrrech.

∴ Avuy debuta la companyia portuguesa en lo Teatro Lirich.

La seumana entrant haurém de parlarne. ∴ Lo *Circo Ecuestre* está molt animat. Aixó de l' art de la cabriola va molt bè per l' istiu. Los dias de moda son los escullits per la polleria. Ojo donchs! y á veure si aquest any se faran gaires casaments a costellas dels clowns.

N. N. N.

DE DALT À BAIX.

(DEL CASTELLÀ.)

Hermosa nena, m' aymia,
Deix' que t' canti, vida mia
los esclats del meu amor,
que com poncella tancada,
per amarte avuy se bada
convertintse en bella flor.

Ta cabellera negrosa
ondejant voluptuosa
fá creixe més ma passió.
¡Oh enamorada nineta!
Deix' qu' en ella, donzelleta,
hi col-loqui un dols petó.

Y aquests ulls negres com moras
de miradas seductoras,
roban la calma del cor.
¡Oh imatge de benhauransa,
angelet de ma esperansa!
deix' que hi fassi un bés d' amor.

Febrós é inquiet deliro,
y d' amor y goig suspiro
al contemplar ton nasset.
¡Oh consol de mon deliri!
Si no vols darmé martiri,
deix' que hi fassi un petonet.

Es ta boqueta rial'era,
nú de joya verdadera
que may deixa lo somrís.
¡Oh lluminosa estrelleta!
Deix' que hi posi, ma nineta,
un petó per ser felts.

Al mirar per bella estona
lo teu coll qu' enveja dona,
jo no sè que sent mon cor.
¡Oh perla, del mar sortida!
Ja que l' amor nos convida,
deix' que hi posi un bés d' amor.

Ton verge seno al mirá,
ma pensa mitj boja está...
deix' qu' en ell si no t' esclamas...

—Prou, prou, que si t' deixo fer,
arribarias potser
á besá' m' las llige-camas.

Tarrassa.

AMPARO DE GIRONA Y ROCHA.

ESQUELLOTS.

Lo thé á Valero fou una solemnitat com pocas se 'n celebran á Barcelona. De 85 á 100 personas hi assistiren, en su majoria distingidas dintre dels diversos rams de l' activitat humana.

Poetas, escriptors, periodistas, pintors, escultors, dibuixants, músichs, arquitectos, mestres d' obras, advocats, metjes, actors y autors dramátichs, fabricants, comerciants y fins obrers... Alló era la quinta essencia del públich que vá al teatro á admirar y aplaudir al gran Valero.

La festa sigué cordialíssima. Ni la més petita divergencia, entre elements tant heterogéneos.

∴ Y 'ls brindis?

¡Oh! Impossible descriure 'ls tots. Tothom improvisá y tothom estigué inspirat. Todas las ideas foren novas, ni una sola de repetida. Semblava que 'ls oradors s' haguessen posat d' acort.

Brindis notables foren lo del jove cubá, Sr. Betancourt: per sa boca sorti un raudal de floridas imatjes, de periodos rodons y brillants.

Riera y Bertran, en nom dels catalanistas, parlá en castellá tributant á Valero la consideració que Catalunya sent per tots los homes que valen. Tingué l' orador ideas de fraternitat entre las dugas literaturas espanyolas que foren acullidas ab frenétich entusiasme.

Litrán se dirigi principalment al humanitari Valero y contá una anécdota:

«Valero, digué, trebllava un dia en la capital de una República americana. Lo president assistia á la funció, y tant meravellat quedá de las portentosas facultats del gran actor espanyol, que al acabarse l' obra, corré á abraçar-lo y l' hi digué:

—Demánim la gracia que vulga; estich disposat á otorgarli.

Valero no demaná créus, ni honors, ni distincions: ¿sabéu que demaná? La vida de un home qu' estava en capella.

(Grans aplausos).

Valero, eternit:—Es veritat; era á Méjich: lo presi-

dent era Juárez: aquell dia representava jo la Campana de la Almudaina.

Parlà 'l mestre Goula, y parlà ab lo cor.
«Jo deposito als peus del mestre entre 'ls mestres, del mestre en tot las coronas que he guanyat recorrent los teatros de Europa.»

D. Manel Angelon resumi 'ls brindis, pronunciant un brillantissim discurs.

«Napoleon admirava á Talma, y 'ls cortesans volian distreure'l de aquesta passió que sentia per un cómic.

—Ah! digué 'l gran emperador: jo he fet generals nobles, prínceps y fins monarcas: lo que no he fet ni pogut fer may es un actor com en Talma.

«Si algun cop se 'us seca alguna fulla de llover de las moltas que forman la corona del vostre front, Joseph Valero, vinguéu á Barcelona y sabréu reverdir-la ab lo suor del treball y las llágrimas de l' admiració.»

Quan s' alsá Valero, plorava. Estava enternit.

«May, en los 75 anys que tinch de vida, havia rebut un obsequi tant conmovedor. Díuhem que jo faig plorar desde l' escena; pero are vosaltres me féu plorar á mí. No puch donarvos més que 'l meu cor: vos lo reparteixo com flors á àngels.

«Tinch un orgull, senyors, y es lo de tenir un fill nascut aquí: lo fill que més m' estimo es catalá.»

Valero dirigí un brindis á Vico, á Mario, á Calvo, á tots los actors, que 's troban treballant á Barcelona.

Aixís s' acabá la festa de la que sols podém donarne una lleugera idea: fins l' atmósfera aplaudia, puig al comensarse 'ls brindis, comensá á tronar.

Després un grupo numerós acompanyá al actor fins á casa seva: Valero 's despedí al crit de ¡Viva Catalunya!

Y aquest crit l' hi sortia del ánima.
—¡Bè per Catalunya! exclamém nosaltres.

¿Es veritat lo que diu *El Diluvi*?
¿Será cert que en una reunió de una societat, de cuyo nombre no quiero acordarme, se legi l' Oda á Barcelona de D. Jacinto Verdager, completament reformada, plena de misticisme, impregnada d' aygua beneyta?

Seria curiós saberho, sobre tot avans de que l' Ajuntament fés imprimir l' edició que t' projectada.

Perque al cap-de-vall, podria posars' hi com en certas estampas:

«Los bisbes de tal part y de tal altre concedeixen 40 dias de indulgencia, á tots los que devotament llegeixin aquesta oda.»

Una de las personas que van assistir al ball de Palacio es lo Patriarca de las Indias.

Me sembla á mí que la gent de sotana no dehuen anar al ball perque corren un gran perill.

Efectivament, s' exposan á que un ballador curt de vista 'ls prengui per senyoras y 'ls demani una polka.

La doctrina cristiana qu' es igual per tot arréu, á Segorbe s' ha aumentat ab una nova pregunta y resposta, per órdre del bisbe de aquella diócesis:

P.—¿Póden los cristians casarse sense sagrament, sols civilment?

R.—No pare. «Entre cristians no hi há verdader matrimoni sense sagrament.»

Si arribo á ser bisbe, prometo també aumentar la doctrina cristiana.

P.—¿Poden los sacerdotes tener majordona á casa?

R.—No pare porque «el hombre es fuego, la mujer estopa, viene el diablo y...»

¡Sopla!

Nove'a: primera part.

Se presenta una senyora á un pis manifestant que desitja comprar la casa y que voldria examinar las habitaciones. Los estadants del pis l' hi franquejan l' entrada. La senyora mira, examina, escorcolla, pensa y calcula. Lo que més l' hi crida l' atenció es la porta.

Al despedirse, ab véu d' home, exclama:
—Mil gracias, que ho passin bè.

Segona part: Capítol I: los habitants del pis estant consternats, y decideixen mudarse de casa.

La novela continuarà, per més que 'l desenllás es previst.

Y es prevista també l' última frase: «Los cacos no han sido habidos.»

Un escombriaire del municipi, fent corre l' escombria pèl carrer de Jaume I, trobá un paquet de bitllets de banch per valor de 1,500 rals, y 'ls dugué á cala Ciutat, á disposició de la persona que 'ls hagués perdut.

L' escombriaire 's diu Miquel Ferreiro.

Com á escombriaire déu figurar en la llista d' electors; pero jo propono que se 'l incluheixi també en la de elegibles.

Seria un regidor honrat... y estaria á punt quan seria qüestió de donar un cop d' escombria.

En una casa de joch... no sè de quina ciutat de Europa, perque lo qu' es á Barcelona no 's juga:

Un banquer fá la trampa, un boquera l' observa: Se acaba la partida y 'l boquera s' acosta al banquer y l' hi diu á l' oido:

—Ja he vist ja de la manera que giravas las cartas.
—¡Calla! ¿M vols perdre?

—No, al contrari... Vull que 'm prenguis per sócio.

QÜENTOS.

Novela de dos casats de fresch.

Ella se 'n ha anat á Madrid á casa de una tia y ell dintre de una senmana, quan deixi llastas las sevas ocupacions, ha de anar á reunirs'hi.

Però ella, desde las principals estacions del trànsit, envia un telégrama al seu marit dihentli:

—Vina aviat, t' ho prego.
Ell á un amich:

—Tè, noy, mira aquests telégramas y veurás que 'l seu viatge á Madrid, ha sigut un verdader via-crucis.

Ha pregat en totas las estacions.

A la Rambla.

—Tú, ahir vaig trobar á n' en Pepet.
—¿Y qué tal?

—Ha fet fortuna.
—¿De veras?

—Tal com t' ho dich.
—Donchs mira, jo l' he conegut sense un quarto.

—Tambè jo; pero ha entrat á l' industria, y fins s' ha guanyat un titol distingit... Lo titol de caballer.

—¡Ah! Ja entench: lo de caballer d' industria.

Hi havia un canonge, gran jugador de Bolsa, qu' estava convingut ab un corredor, perque aquest l' hi digués los moviments dels cambis, encara que 's trobès celebrant missa.

Aixís ho féu, y al moment de girarse per dir *Dominus vobiscum*, lo corredor digué:

65 ³/₄.
—Compri dos millons... *iscum*.

Y la missa continuá.
Torná 'l corredor y digué:—Fet.

—Ita missa est, respongué 'l canonge acabant la missa y l' operació tot á la vegada.

Un pobre infelis qu' está malalt, se fá visitar per un metje molt burro.

—¿Quin sistema segueix lo teu metje? l' hi pregunta un company. ¿L' homeopatia ó l' alopatria ó l' hidroteràpia?

—No ho sé pas, respon lo pacient.
Y un altre amich d' aquest, respongué:

—Si ell no ho sab, ja ho sé jo: no es l' hidroteràpia, no: es l' *idioteràpia*.

L' amich d' un autor, al final de la representació d' una pessa de aquest:

—Noy, la pessa es agradable, deliciosa..... y ¡tant curta!

Entre dos senyors desconeguts estalla una qüestió, que pren grossas proporcions, y desseguida, desafio al canto.

Lloch, armas, hora y padrins.
Un dels de la disputa exclama:

—Jo soch l' agraviat, y reclamo l' elecció d' armas.
—Es molt just. Digui ¿á qué vol batre's?

—A pulsarnos.
Estupefacció general.

—Si senyors, cada hú del seu ofici: soch metje.
—Vaji al dimontri, que vostés poden matar sense donarne compte á ningú.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.

Un total molt reputat y afamat
vá demanar tot airós
la *Tres-dos*;
y ella l' hi vá contestá
net y clá
que de un altra era son cor
ab ardor,

puig en *Dos-hu* hi es promés
ja fá un mes,
y 's casarán si á Déu plau
per Sant Pau.

PEPET SIMPÁTICH.

II.

—¡*Dos-hu!* sentiréu cridar
á n' al mosso del hostel
quan me porta la *total*
sempre que hi vaig á dinar.

J. CAP.

ANAGRAMA.

Un tot en Tot y en Parés
menjavan tranquilament,
y un mosso sens més ni més
los dits hi posá imprudent.
Enfadat l' un tot seguit
la tot al cap l' hi tirá;
fent tot gracia al atrevit
que corrents de allí marxá.

CIUTADÁ PACO.

QUADRAT.

.....
.....
.....

Omplir los pichs ab lletras que llegidas vertical y horizontalment, digan: 1.ª ratlla, una prenda de vestir.—Segona, passió juvenil.—3.ª, per passarhi l' istiu.—4.ª, un metall.

NOY GRAN.

TRENCA-CLOSCAS.

¿MARSOT TE ROM?

Ab aquestos noms formar lo de dos polítichs cara-girats.

CIUTADÁ PIRANDÓ.

CONVERSA.

—¡Ahont es aquell canari Quima?

—La gata 'l vá matar.

—¿Y 'l Paco ho sab?

—No, com qu' es fora....

—¡Ahont es?

—Entre 'ls dos ho havém dit.

UN EUROPEO.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1 2 3 4 5 6 7—Centre polítich.
1 2 3 4 5 6—Un peix.
7 6 4 2 3—Divisió de l' hora.
4 5 6 1—Natural de una nació europea.
7 2 9—Tots ne tením.
5 6—Nota.
1—Lletra.

SACHETTI.

GEROGLIFICH.

AB
escolta
escolta
S
EFA
I
BIIIB.

NAS DE PUNTA INGLESA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- XARADA 1.ª—*Mos-ca*.
- ID. 2.ª—*Di-o-ni-si*.
- SINONIMIA.—*Sol*.
- MUDANSA.—*Ras-Res-Ris-Ros-Rus*.
- TRENCA-CLOSCAS.—*Canet de Mar*.
- CONVERSA.—*Olot*.
- ROMBO.—

G
C E R
G E N I S
R I N
S

- GEROGLIFICH.—*Dos vins fan quaranta*.

ANUNCI.

PETONS Y PESSICHS.

COLECCIÓ DE POESÍAS SATÍRICAS Y FESTIVAS

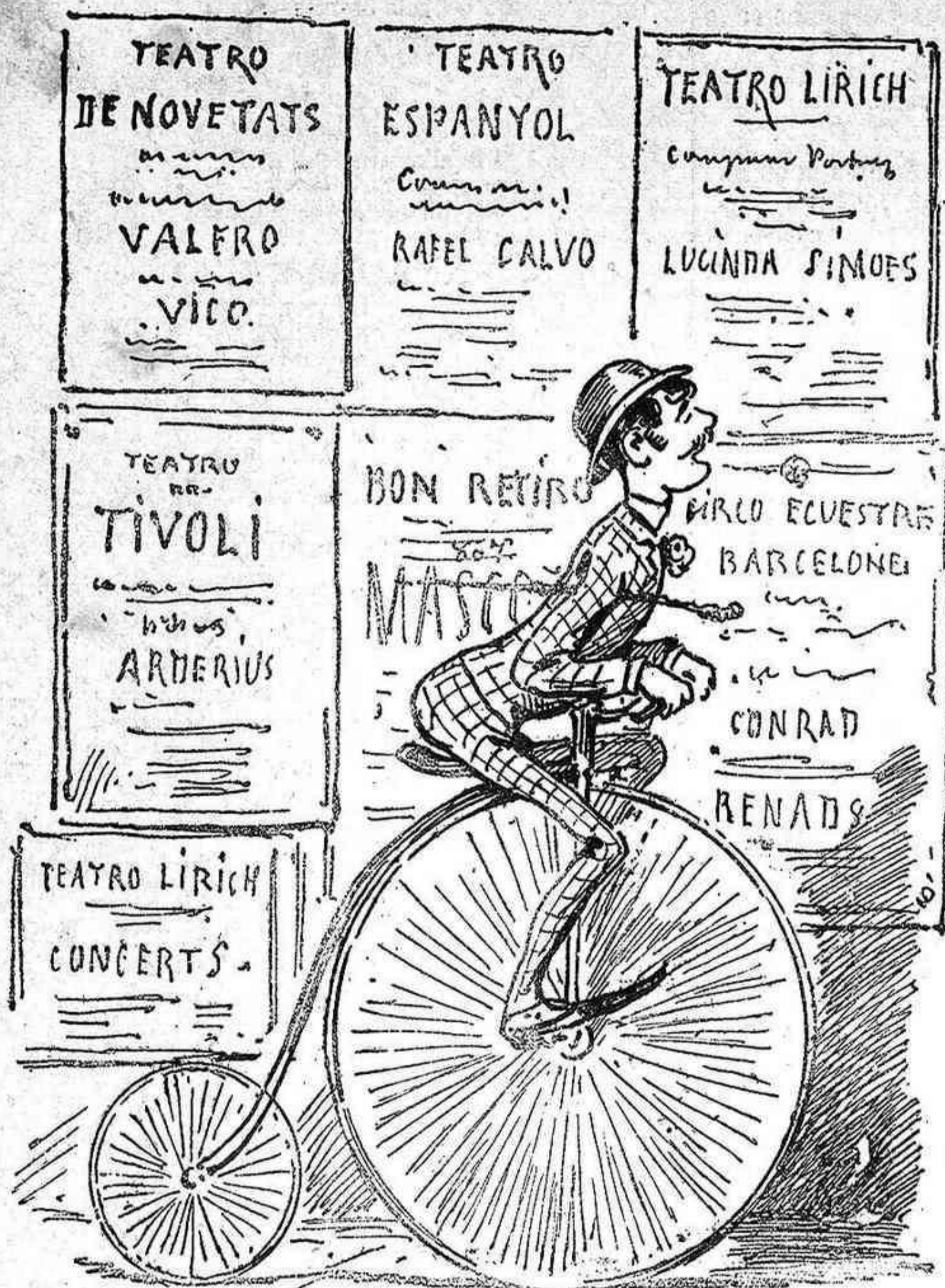
per C. GUMA.

Obra dedicada als lectors de LA CAMPANA DE GRACIÁ.
Forma un elegant tomo d' unas 100 planas en octau,
esmeradament imprés sobre paper superior.

Preu: CUATRE RALS.

Se ven en la librería de Lopez, Rambla del Mitj, 20
y demés principals librerías.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 28.

Unich sistema per poder fer cap á tots los teatros.

—Apa, católichs, que ja vé l' istiu, y al istiu tota cuca viu.

D. Francisco á ratos perdats ja prepara feyna per celebrar las firas y festas de la Mercé.